

Laudatio 'De gekooide recherche' van Michiel Princen

Geert Knigge

“Dit boek gaat niet over mij”, schrijft Michiel Princen aan het einde van 'De gekooide recherche'. (p. 278). En dat klopt. Het boek gaat over de naar binnen gerichte cultuur bij de recherche, over een cultuur van wat Princen gezapigheid en zelfgenoegzaamheid noemt, een cultuur waarin men tevreden is met het lage rendement en niet gelooft dat het beter kan. Een cultuur bovendien waarin openlijke luiheid een lonende strategie is en waarin gedrevenheid en ambitie worden gesmoord in een moeras van onverschilligheid.

Daarover gaat het boek. Maar het gaat bovenal over het lot van de zij-instromers die in dit moeras van onverschilligheid belanden. Zij worden als hbo- of academisch geschoolden binnengehaald om de kwaliteit van het researchewerk te verhogen. Een 9 schaals-functie is voor hen echter het hoogst haalbare en een leidinggevende positie is zo goed als uitgesloten. War daar achter zit, wordt in het boek niet uit de doeken gedaan, maar verbijsterend is het wel. Het resultaat is wat Princen 'een vorm van kapitaalvernietiging' noemt (p. 280). Van de zij-instromers worden doorstromers gemaakt.

Het boek gaat niet over Princen zelf. Maar de kracht ervan is wel dat het is gebaseerd op de eigen ervaringen van de schrijver en dat de schrijver ook dicht bij die eigen ervaringen

blijft. Die authenticiteit maakt dat het boek overtuigt. Of de gehele recherche is gekooid, zoals de titel van het boek suggereert, kan men zich intussen afvragen. Misschien wel in de zin van gevangen in de eigen zelfgenoegzaamheid, waardoor er niet uitgehaald wordt wat erin zit. “De matige prestaties van de opsporing zijn”, zo schrijft Princen (p. 284), “grotendeels te wijten aan de gebreken die de rechercheorganisatie zelf creëert en in stand houdt”. Maar wie last hebben van die kooi, zijn toch vooral zij-instromers. Zij vliegen tegen de spijlen van de kooi op. In zijn ontslagbrief aan de korpsleiding schrijft Princen dat hem duidelijk is geworden “dat ik mijn vleugels moet uitslaan om me weer te kunnen ontwikkelen”(p. 280). Binnen de politie kunnen geen vleugels worden uitgeslagen en is voor persoonlijke ontwikkeling geen ruimte, zo is de boodschap.

Het zijn harde woorden die Princen spreekt. Harde woorden, vooral omdat zij uit de mond komen van iemand die het allemaal van binnenuit heeft meegemaakt. Toch is Princen geen nestbevuiler. Het knappe van zijn boek is dat het geen negatieve ondertoon heeft. Het boek is niet vanuit rancune geschreven, maar vanuit een oprechte betrokkenheid bij het werk van de recherche, een betrokkenheid die na het ontslag van de schrijver voortduurt. Bijna op elke bladzijde getuigt Princen van zijn liefde voor het vak van rechercheur. Was sich liebt, das neckt sich. Het is de lofzang op het vak die maakt dat het relaas van Princen geloofwaardig is. Misschien draagt

die lofzang er ook aan bij dat de harde kritiek gemakkelijk kan worden geaccepteerd .

Het is inmiddels anderhalf jaar geleden dat 'De gekooide recherche' van Michiel Princen werd bekroond met de Publicatieprijs van de Stichting Maatschappij en Veiligheid. De jury bestond uit Janine Janssen, Hans Boutellier, Paul Ponsaers en mijzelf/Geert Knigge dus. Uit de genomineerde werken koos de jury het boek van Princen unaniem als beste uit. Het boek heeft na anderhalf jaar weinig aan actualiteit ingeboet. De kritiek op de politiecultuur is niet helemaal nieuw, maar Princen is erin geslaagd het onderwerp vol op de agenda te zetten. Zijn journalistieke schrijfstijl is daar niet vreemd aan. Het boek is helder en vlot geschreven en voor een breed publiek toegankelijk. Allemaal elementen die maken dat de Publicatieprijs van de Stichting Maatschappij en Veiligheid meer dan verdiend is.